

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

ACTUACIÓ D'OFICI RELATIVA AL DRET A LA MOBILITAT (VIABILITAT I SENYALITZACIONS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

El dia 6 de setembre de 2024, aquesta Sindicatura va decidir iniciar una actuació d'ofici en relació amb les molèsties que causen les restes de senyalització d'una benzinera ubicada a la ronda de Sant Pau, 39, a l'alçada del carrer del Marquès de Campo Sagrado.

A causa de la seva activitat, la via es va senyalitzar de manera que les persones usuàries poguessin fer cua i aprovisionar-se de benzina amb seguretat en un espai protegit. Per això es va pintar la calçada amb una quadrícula groga per limitar la circulació en una part del carril de circulació més proper. El carril bici també va quedar afectat per la presència de la benzinera, ja que el paviment en aquest tram té una reixa a la zona pintada de vermell.

Aquesta benzinera l'operava l'empresa CEPSA i hi ha indicis que va estar activa fins a l'any 2018 o 2019, d'acord amb les fotografies de Google Maps.

Malgrat que han transcorregut almenys sis anys des que va cessar la seva activitat, actualment el quiosc de la benzinera encara està a la vorera i presenta signes de vandalisme. Per la seva banda, la senyalització viària específica que requeria aquella activitat encara està present i causa situacions de perill i confusió en les persones que hi circulen, tant pel carril bici com pel carril de circulació més proper al quiosc.

A través dels mitjans de comunicació, aquesta Sindicatura ha tingut coneixement que recentment hi ha hagut reclamacions a fi que l'Ajuntament retiri la benzinera.

Respecte d'això, en la sessió del 12 de juny de 2024 del Consell de Barri, el regidor del Districte va informar que l'Ajuntament estava a l'espera dels permisos de l'Agència de Residus de Catalunya per retirar la benzinera.

Atesa la demora en l'execució de la retirada de la benzinera, **a la Sindicatura de Greuges de Barcelona li preocupa l'afectació als drets a la mobilitat i a la seguretat de les persones que circulen per carril bici i pel carril esquerre de la calçada.**

Així mateix, també sembla que la demora en la retirada de la benzinera ha provocat conductes irregulars, com l'estacionament de vehicles en l'espai que estava reservat per fer cua i aprovisionar-se de benzina.

Com ja se sap, aquesta institució té per missió defensar els drets fonamentals i les llibertats públiques, especialment els que es recullen a la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat de Barcelona. Per fer-ho, té la facultat discrecional de promoure investigacions d'ofici amb l'objectiu de supervisar les activitats de l'Administració municipal (com preveuen, entre d'altres, l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i l'article 41.2 de la Carta de drets i deures de Barcelona).

Actuacions fetes

Per tal d'estudiar l'assumpte, els dies 6 i 9 de setembre de 2024, a les 9.50 i a les 11.30 hores respectivament, es va visitar l'emplaçament.

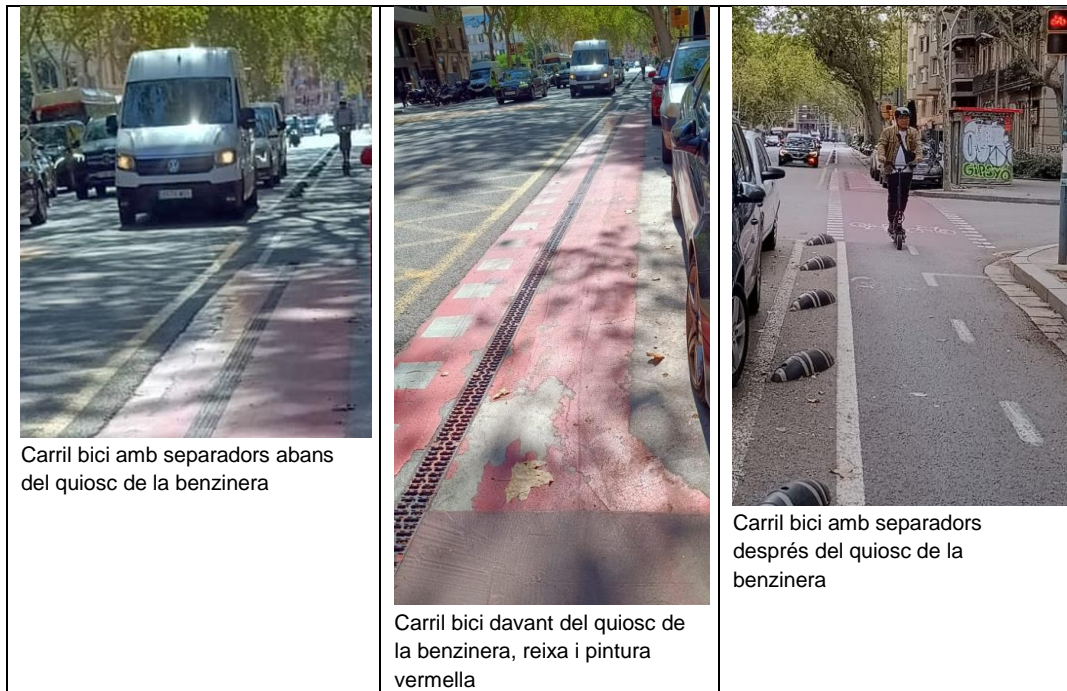
D'acord amb el **principi d'economia administrativa**, no s'ha efectuat una petició d'informe a l'Ajuntament de Barcelona, ja que en l'expedient consta prou informació per poder emetre un pronunciament. Per aquest motiu, un cop examinat el contingut de la queixa, la documentació aportada per la persona interessada i la normativa aplicable, aquesta Sindicatura emet la decisió següent.

CONSIDERACIONS

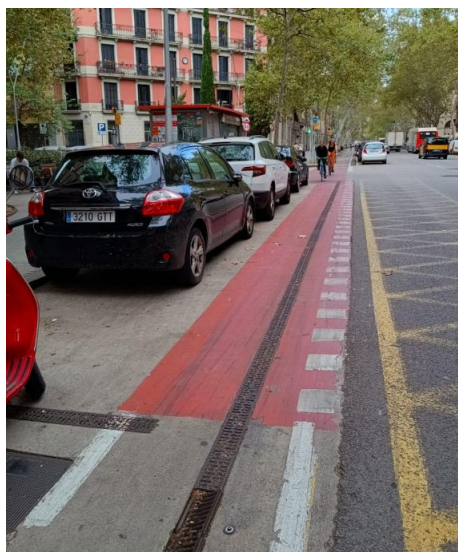
1. L'emplaçament

El personal de la Sindicatura ha visitat diverses vegades la zona, en concret, el tram de la ronda de Sant Pau entre els números 17 i 39, que correspon a l'illa entre el carrer d'Aldana i el carrer del Marquès de Campo Sagrado. En les dates assenyalades es van fer les fotografies que consten a continuació, i es van poder fer les observacions següents:

- Al llarg de la ronda de Sant Pau, al costat esquerre, hi ha un carril bici, amb un espai diferenciat per a cadascun dels sentits de la marxa. Als encreuaments amb altres vies, el paviment està pintat de vermell. Abans d'arribar a la benzinera, el carril bici està protegit amb separadors de cautxú fins al número 35. A la mateixa illa, just entre els números 37 i 39, els separadors desapareixen. Després ve l'encreuament amb el carrer del Marquès de Campo Sagrado i, a continuació, tornen a ser-hi.

- Entre els números 37 i 39 hi ha un quiosc tancat que era la instal·lació principal de la benzinera. Si bé el tancament sembla que està en bon estat, l'exterior presenta grafitis i signes d'abandonament.
- Just davant del quiosc s'observa que la vorera es va reduir per crear un espai a la calçada on els vehicles poguessin parar i proveir-se de benzina (espai per a tres turismes aproximadament). També s'observa una reixa al paviment que tenia la funció de colar les restes de benzina que s'hi poguessin vessar.

Carril bici tallat, reixa al paviment, quadrícula groga

- La senyalització viària al paviment és la següent:
 - Quadrícula groga al carril de més a l'esquerra, que limita la circulació de vehicles per sobre del seu perímetre.
 - Pintura vermella sobre el carril bici davant de la benzinera i als encreuaments amb el carrer següent.
- Al costat esquerre de l'illa entre els carrers d'Aldana i del Marquès de Campo Sagrado no hi ha cap espai d'estacionament, ni regulat ni lliure, si bé a l'illa següent sí que hi ha places verdes. En les dues visites s'observa la presència de tres turismes estacionats en l'antic espai d'aprovisionament de la benzinera. En aquest espai no hi consta cap senyalització que informi del règim d'estacionament.

- Durant la visita s'observa un trànsit intens, tant a la calçada com al carril bici. A la calçada, alguns dels vehicles que hi pugen circulant intenten no trepitjar la quadrícula groga, i altres passen per sobre.
- També s'observa que les persones usuàries del carril bici majoritàriament baixen la velocitat en aquest tram a causa de la notable reducció d'espai lliure que resta entre els vehicles que hi circulen i els turismes que hi estan estacionats. A més, quan s'acumulen vehicles en les dues direccions, com que no hi ha suficient espai, s'han d'aturar i envair una part de la calçada.

2. El dret a la seguretat

El principal motiu per impulsar la present actuació d'ofici és que la senyalització actual de la via, a més d'estar obsoleta, crea **situacions de perill o confusió en la ciutadania que hi circula**.

La situació més greu és la del **carril bici**, que per culpa de la presència de la benzineria en desús des de fa almenys sis anys, perd els elements que aportarien més seguretat a les persones ciclistes:

- Pèrdua d'espai, ja que queden encaixonades entre els vehicles en marxa i els vehicles estacionats.
- Pèrdua de la segregació física amb separadors, que sí que existeix abans i després de la benzineria.
- Pèrdua de la seguretat que *a priori* ofereix un paviment llis i sense pintura, ja que en aquest tram hi ha una reixa, i a més la pintura vermella pròpia dels encreuaments, que pot augmentar el risc de rrelliscar.
- Pèrdua de visibilitat, sobretot en el sentit de pujada.

També causa problemes la **quadrícula groga** de la calçada que hi ha davant del quiosc. Aquesta senyalització es regula als articles 171 i 59 del Reial decret 1428/2003, de 21 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament general de circulació per a l'aplicació i el desenvolupament del text articulat de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret legislatiu 339/1990, de 2 de març.

Article 171. Marques d'altres colors.

La nomenclatura i el significat de marques d'altres colors són els següents:

[...] d) Quadrícula de marques grogues. Un conjunt de línies grogues entrecruades recorda als conductors la prohibició establerta a l'article 59.1.

Article 59. Interseccions.

1. Tot i que gaudeixi de prioritat de pas, cap conductor no haurà de penetrar amb el seu vehicle en una intersecció o en un pas per a vianants o per a ciclistes si la situació de la circulació és tal que, previsiblement, pugui quedar detingut de manera que impedeixi o obstrueixi la circulació transversal (article 24.2 del text articulat).

3. Les infraccions a les normes d'aquest precepte tenen la consideració de greus, tal com preveu l'article 65.4.c) del text articulat.

El cert és que aquesta quadrícula ja no té cap funció i causa confusió en moltes persones conductores que van pel carril esquerre. Algunes (segurament conductores recurrents) passen per sobre sense més ni més, mentre que d'altres es desvien, i això crea situacions de perill per a les persones ciclistes.

Aquesta situació de perill és absolutament innecessària, i seria desitjable que l'Ajuntament **executés els canvis en la senyalització viària amb independència de la retirada del quiosc de la benzinera.**

Aquesta mesura seria congruent amb el Pla de mobilitat urbana 2025-2030 que està en elaboració, i que com a primer eix estratègic posa l'accent precisament en la seguretat quan estableix perseguir "un model de mobilitat en superfície segur, eficient i sostenible", i per això es reconeix com a línia estratègica bàsica la de "repartir l'espai en calçada i dels seus usos, tot prioritzant els mitjans de transport amb major capacitat i menor impacte".

D'acord amb l'article 93 de la Carta municipal de Barcelona, és competència pròpia de l'Ajuntament de Barcelona l'ordenació del trànsit de persones i vehicles. També ha d'elaborar els plans de seguretat viària per a tot l'àmbit territorial del municipi, incloent-hi, entre altres qüestions, les millores de la via i la moderació de la circulació.

3. Estacionaments irregulars

Com ja s'ha comentat, la situació ha generat que actualment existeixi un espai anòmal d'estacionament de vehicles privats a l'espai que es reservava a les persones usuàries de la benzinera.

Aquesta Sindicatura ha estudiat en diverses ocasions el règim d'estacionament regulat¹ impulsat pel consistori des de fa anys amb els objectius d'ordenar l'espai públic, impulsar el transport amb mitjans sostenibles i reduir els desplaçaments en vehicles privats.

Certament, en aquest espai no hi consta cap senyalització que prohibeixi ni la parada ni l'estacionament i, per tant, es podria deduir que l'estacionament està permès en règim lliure. Però aquest règim és força incongruent amb el fet que, en algun moment, l'Ajuntament va decidir que en aquesta illa no hi hauria cap espai reservat a l'estacionament. En qualsevol cas, si s'hagués de crear espai d'estacionament, seria més adequat que fos amb places verdes, com a les illes del voltant on sí que s'ha previst espai d'estacionament.

Atesa la proximitat de l'emplaçament amb les nostres oficines, aquesta Sindicatura pot confirmar que en aquest espai hi ha permanentment turismes estacionats, sense que l'Ajuntament hagi fet cap actuació ni per prohibir l'estacionament ni per regular-lo.

4. Dret a la bona administració

Per raons que desconeixem, la retirada de la benzinera continua pendent d'execució.

Ara bé, **l'objecte de la present actuació d'ofici no és aquesta demora en la retirada de la benzinera, sinó la manca d'actualització de la senyalització** de l'espai al voltant de la benzinera des de fa anys: la manca de retirada d'uns elements en la vorera **no ha d'afectar les possibilitats d'actuació municipal en els canvis en la senyalització** que exigeix la via des que la benzinera no està operativa, sobretot tenint en compte que **l'actual senyalització obsoleta perjudica greument la seguretat de les persones usuàries del carril bici.**

La bona administració és el principi que inspira l'exposició de motius de la Carta municipal de Barcelona. La Carta pretén una millora efectiva de la qualitat dels serveis municipals i una gestió administrativa eficaç i propera a la ciutadania que es correspongui amb les seves necessitats i ambicions (Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona).

Amb l'actualització de la senyalització, la gestió municipal augmentaria la seva eficàcia, i s'adiria millor amb els **principis de bona administració i d'eficàcia** dels serveis públics recollits a l'article 41 de la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea, als articles 9.3 i 103 de la Constitució espanyola, i a l'article 3 de la Llei

¹ https://www.sindicaturabarcelona.cat/wp-content/uploads/202305_Dret-mobilitat-OFICI-estacionament-regulat-i-residents.pdf

40/2015, d'1 d'octubre, del règim jurídic del sector públic administratiu comú. Aquests drets impliquen que l'Administració ha de prestar un servei efectiu a la ciutadania i agilitzar els procediments administratius i les activitats de gestió, i respectar, alhora, els drets i els interessos legítims de la ciutadania.

En el mateix sentit, l'article 29 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, preveu que les administracions públiques de Catalunya han de garantir en llur actuació l'exercici i l'efectivitat dels drets de la ciutadania.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació de l'Ajuntament de Barcelona no ha estat ajustada a dret ni eficaç.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar a l'Ajuntament de Barcelona** que actualitzi al més aviat possible la senyalització del carril bici i de la calçada de la ronda de Sant Pau en el seu tram davant de l'antiga benzinera de Cepsa.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.